

Güney Azərbaycanda yeni ədəbi nəsil çətinliklə də olsa formalaşılıb. Gənc şair və tənqidçi Məli-hə Əzizpurun söylədiyi kimi bu gün Güneydə qlobal düşünüb, milli dildə yaratmaq çox önəmlidir. Ana dilli yeni ədəbiyyat dalğasının alt yapısı hazırlanmaqdadır. Bu işi gücləndirmək üçünsə gənc yazarlar dünya ədəbiyyatını mənimsəməyə, onun ən gözəl nümunələrini ana dilinə çevirməyə və yeni üslublu şeirlər yazmağa çaba göstərilər. Bir sözle, çağdaş fikir və düşüncələrə yiyələnib, dün-ya bədii-estetik sənətinin qazandığı uğurlardan faydalanırlar. Belə gənc yazarlardan biri də Ülkər Ucqardır.

Ülkər Ucqarın “Ovsun” şeirində nağıl təhkiyəsi, nağıl intonasıyası fərqli fikirlərlə zəngindir. Cə-nub şeirində uzun illər mövcud olan ənənəvi poetik forma və obrazlar sistemindəki gözlənilməz mə-qamlar onu deməyə əsas verir ki, bu poeziya inadla dilin poetik leksikonuna arxalanmaqla yeni bir bədii sistemə sahib olur. Aşağıdakı misralardakı sözlərin, ifadələrin tamamilə yeni poetik qatını gö-rürük. Bu da öz növbəsində şeirə güclü məzmun, məna tutumu yaradır:

*Uzaqdan gələn səslərə uyma xəstəliyim var. . .
İlanlar yatağı-canım gecələr
Öpdüyün yerlərdən ilanlar bitib. . .
İlanlar yatağı-canım gecələr
Canımı saç kimi yolmağım gəlir.*

Qeyd edək ki, Ülkər Ucqar 1985-ci ildə Təbriz şəhərində dünyaya gəlib. Əsl adı Munirə Əkbər-puran olan şairə 2010-cu ildə Təbrizdə fransız ədəbiyyatı üzrə ali təhsil alıb. Ədəbiyyata farsca yazdığı şeirlərlə gələn Ü.Ucqar Həbib Sahirin təsiri ilə öz ana dilində də əsərlər yazmağa başla-yıb. Onun “Balıqçı əllərinə doğru” adlı ilk şeir kitabı 2011-ci ildə Bakıda “Qanun” nəşriyyatında çapdan çıxıb. Həmin il Molyerdən çevirdiyi “Çimir” adlı piyesi Təbriz teatrında tamaşaya qoyu-lub və 20 gün nümayiş etdirilib. 2012-ci ildə Ü.Ucqar Terri Dankurtun “Hotel Lusanne” romanını və Emmanuel Carrerin “Kartatil” əsərini fransızcadan, Əsgər Milaninin “Leyli və Məcnun” pyesi-ni farscadan Azərbaycan dilinə tərcümə edib. Bundan başqa, Güney Azərbaycanda poeziyanın inkişaf problemlərindən bəhs edən “Yasaq sözcük, yoxsa şeirsəl devrim” adlı tənqidi əsəri də Tehranda “Mina” nəşriyyatında işıq üzü görüb. 2013-cü ildə “Ağ fillərə bənzər təpələr” adlı heka-yələr kitabını Rza Hüseyni və Aydın Sərdariniya ilə birlikdə Türkiyə türkcəsinə tərcümə edib.

Pərvanə Məmmədli

■ Ülkər Ucqar

ÜZÜMÜZƏ GƏLƏN İL QITLIQ

Dodaqların təndirdə qalan çörək qoxusu
yandım məni əkən haray!
Çağırır
yandım məni biçən
haray!
Çağırır
yandım məni yapan haraaaaaay!
Çağırır

Mən əkəni deyiləm,
biçəni deyiləm,
yapanı deyiləm.
Durub baxmayım, neylim,
qız xeylağı. . .
Heyif dodaqların!
Götürülər bərekət bu evdən
Bu şəhərdən
Bizim adsız bu yurddan
götürülər bərekət
üzümüzə gələn il qıtlıq!

Üzümüzə gələn il
hardan tapım səni?
Üzümüzə gələn il
səni az sevsəm, az sevsəm, nə qədər sevim?
Üzümüzə gələn il
hardan tapım səni?
Üzümüzə gələn il
səni az sevsəm, az sevsəm, nə qədər sevim?
Üzümüzə gələn il
səni az sevsəm, az sevsəm, nə qədər sevim?
Üzümüzə gələn il
çətin keçər.

OVSUN

Səsin nağıllardan gəlir
Artıq deyilməyən
Eşidilməyən. . .
Oxunmayan nağıllar. . .
mənim də tək günahım budur elə
Arşınmalçının da səsinə hərdən eşidən kimi
oluram
Axşamlar bu məndə çox olur
Və qapıya çıxmasam, sovuşur gedir. . .
- Təbrizin qızları, hooo! Eşidirsiniz?

Hə. . . görürsən, xanım! Eşidənin yoxdu
Və mənim,
Yaman
Uzaqdan gələn səslərə uyma xəstəliyim var
Və də
Sən artıq
Sətilərdən çıxmazsan,
Dalımca gəlməzsən
Və sevgilinin dalınca gələ bilməyən xan nəyə
yarar?

Mənim nağıla yolum yox.
Mənim ayağım hardasa, hansısa ağaca bağ-lıdır
Və ağac yerin düz göbəyində durur.
Məni ovsunlayıb sətilərə sarı çəkmə
Məni ovsunlama,
Nağıllarda savaşlar gedir,
Nağıllarda

Qalxanlar, dəbilqələr
Mən qorxuram belə.
Necə deyərlər?!
Yeddi arxa dönənimi gəzdim, gəzdim.
Bir at çapdıranımız yox,
Bir tək bəyimiz, xanımız yox,
Məni ovlama.
Ovsunlama.
Mənim
Yaman
Uzaqdan gələn səslərə uyma xəstəliyim var.

. .
İlanlar yatağıdı canım gecələr
Öpdüyün yerlərdən ilanlar bitib. . .
İlanlar yatağıdı canım gecələr
Canımı saç kimi yolmağım gəlir

Öpdüyün yerlərdən
Siqaret qoxusu
Savaşdan qaçan əsgərlərimin
Ağlamsıması. . .
Öpdüyün yerlərdən sapsız dəhrələrin
Səssiz baxışı. . .
Canımı gecələr biçməyim gəlir.

Öpdüyün yerlərdən
Bayıra açılan, qırılan camlar
Yazıq yastığıma soyuq oturur
Qapılır itim,
Qurd kimi özümü budamağım gəlir
Öpdüyün yerlərdən

YARPAQLAR

Uca yerdən qorxa-qorxa çırtlayıb
bir ömür yaşamaq yerinə qorxudan əsən
quru yarpaqlar,
ağac onlarla birgə
ölür,
qurtulur
sanıb
tər-tələsik özlərini yerə atırlar!
Tər-tələsik, səssiz
ağacın xətrinə dəyməsin deyə!
Ağac da sağ olsun!
Səssiz yarpaqlayır
gələn il.

BUĞDALAR

Çömbələndə əlaqlasın otları,
buğdalar kimi təkə kürklü başı görünər.
Bəlkə də ciyninə yetişsin deyə
Buğdalar bir ildə bir belə boy atar.
Bir belə böyüyər!
Əkinçini buğdalar

Ayaqqabılarının dalını əzsə də, tanıyar.
Əkinçini buğdalar
ayaqqabılarını çamura, palçığa bulaşsa da tanıyar...
Biçinçini. . .
Biçinçini. . .
Haydı buğdalar təkə ayaqqabıları görər,
Buğdalar təkə ayaqqabılarını tanıyar!
Quzum,
Qurbanlığa seçiləcək qoyun.
Gecəsi,
Bıçaq görər yuxuda.
Sənsə,
Gözlərini arxayınca yum,
Yum, yat, quzum
Adamlar nəse görməzlər.
Döşəkaltı elədin, istəmədin anlayasan,
Gələsən, bir görəsən xalqı, nə halətdə qalıb.
De görüm, indi xəyalın nədir, əl çəkmirsən,
Nə veribsən ki, hüququn bu camaatda qalıb?
Üzülüb çün əlin-əldən, sənə tək çarə yolu,
Şeyxi öldürdülər, heç kim deməsin haqq sözün,
Qanını almağa qeyrət bu camaatda qalıb.

12 dekabr 2015

WWW.KASPI.AZ